

Az iskolarendőrség felállítása sajtó- és médiavisszhangjának elemzése

E tanulmány a Pintér Sándor belügyminiszter által 2013. május 17-én bejelentett „iskolarendőrség” (továbbiakban idézőjel nélkül), hivatalos nevén iskolai bűnmegelőzési tanácsadói hálózat létrehozásának sajtóvisszhangjáról kíván elemzést nyújtani. A vizsgált időszak nem csupán a bejelentést követő pár nap, hanem az iskolarendőrség szeptemberi bevezetésének és kezdeti tapasztalatainak a médiában való megjelenéseit is magába foglalja. Arra voltam kíváncsi, hogy a különböző jellegű, illetve szakmai és politikai elkötelezettségű médiumok miként fogadták, értelmezték és táltatták az állami erőszakszervezet oktatási intézményekben való állandó jelenlétét. A témaválasztásomat meghatározza az, hogy másfél évtizede iskolai szociális munkásként dolgozom. Számomra az iskolába vezényelt rendőr azt jelenti, hogy az állami oktatásirányítás szemlélete megváltozott: nem humán szolgáltatásokra, hanem rendteremtésre van szükség az iskolákban. Kíváncsi voltam arra, hogy ezt a média és az abban megjelenő szakmai és politikai vélemények hogyan értelmezik, és hogyan reagálnak rá.

Kutatásom sajtóelemzés. Erre több példát is találtam az elmúlt évek szaksajtójában. 2010-ben Géczy János (részben Darvai Tiborral közösen) két tanulmányban is elemzte az 1960–1980-as évek nevelésügyi szaksajtóját (Géczy, 2010; Géczy és Darvai, 2010). Mindkét írás neveléstörténeti-ikonográfiai kutatás eredménye, melynek során a sajtóban megjelenő képi gyermekábrázolásokat vizsgálták meg a szerzők. Vajda Zsuzsanna (2013) tanulmánya az '50-es évek egyik jellegzetes sajtótermékét, a *Nők Lapját* tanulmányozta abból a szempontból, hogy gyermekneveléssel kapcsolatos írásaiban milyen gyermekfelfogás jelenik meg, illetve miként hatott a kor diktatórikus, totalitárius politikai rendszere a gyermeknevelés kultúrájára. A sajtóelemzés természetesen nem csak a múlt, hanem a jelen, illetve a közelmúlt megismerésére is alkalmas eszköz. Erre is találhatunk példákat. Ilyen Marusnik Tündének (2009) a „tanárverésekről” írt sajtóelemzése. Marusnik két konkrét esettel kapcsolatban vizsgálta a napilapokból vett mintát a kritikai diskurzuselemzés módszerével. Rafael Zoltán a Wesley Főiskolán írt – kézirat – szakdolgozatában pedig egy esettel kapcsolatos sajtóközleményeket gyűjtött össze, és többek között arra a kérdésre kereste a választ, hogy az újságírók törekedtek-e az eset korrekciós bemutatására, kontextusba helyezésére, vagy csak a szenzációhajhászás volt a céljuk, illetve hogy mennyiben befolyásolja a médium politikai elkötelezettsége a megjelenő közleményeket. Kutatásom mégis kissé más jellegű, aminek alapvető oka az, hogy az

iskolarendőrség felállítása nem egy, a bulvármédia számára is érdekes, emberi sorsokat közvetlenül érintő történet, hanem egy absztrakt „eset”.

Érdeemes tisztáznunk, miért érdekel minket az, hogy a média miként talál egy neveléssel kapcsolatos ügyet. A kérdést nagyvonalúan elintézhethetnénk azzal, hogy azért, mert ma már csak az létezik valójában, ami a médiában megjelenik, „a médián kívül már nincs valóság – vagy ha van is, olyan, mintha nem is lenne, mert senki sem értesül róla” (Bajomi-Lázár, 2010, 78. o.). Tudjuk azonban, hogy az iskolarendőrség nagyon is komoly médiafigyelmet kapott, így kétség kívül „létezik”. Az azonban nem mindegy, hogy milyen módon jelenik meg a médiában a téma, és igazából ez érdekel minket. A sajtóreakciókból pontosan leszűrhető, hogy a hatalmat gyakorló, illetve annak megszerzésére törekvő politikai erők mit gondolnak a kérdéstről, hogyan viszonyulnak a témához, miként cselekednek vagy cselekednének, ha hatalomra kerülnének. A másik ok az, hogy a média befolyásolja a közvéleményt, a társadalom tagjainak gondolkodását, és korántsem mindegy, hogy az emberek, azaz a választópolgárok miként gondolkoznak a kérdéstről (Bajomi-Lázár, 2010, 10–11. o.). Bajomi-Lázár Péter (2010) tanulmánykötetében megállapítja, hogy a 2000-es években Magyarországon a pártok a politikai propagandáról áttértek a politikai marketing alkalmazására. Már nem „elfoglalni” akarják a médiumokat, hanem befolyásolni. Új kampánymódszereik jelentősen átalakították a média működését is. Ennek egyik következménye, hogy az újságírók rendszerint csupán bemutatják, ütköztetik a kormánypártok és az ellenzéki pártok megszólalásait, de nem is próbálják meg kontextusba helyezni, a tényekkel vagy független szakértők véleményeivel összevetni azokat annak érdekében, hogy az olvasók informáltan alkothassanak véleményt. „A hírközlés így meglehetősen felületes, és nem biztosítja azokat a háttérinformációkat, amelyek birtokában a szavazók tájékozott döntéseket hozhatnának.” (Bajomi-Lázár, 2010, 89–90. o.) Ha így van, akkor az nem csak a demokrácia működésére van rossz hatással, hanem megakadályozza azt is, hogy a közvélemény megismerhesse a szakmák álláspontját az adott esetekben. Ha a nyilvánosságból kiszorulnak a szakértők, a szakmák véleményei, és csak a politikai pártok érdekei és a közvélemény laikus, gyakran hiedelmeken és előítéleteken alapuló véleményei vannak egymásra kölcsönhatással, az komoly károkat okozhat a társadalom működésében. A legfontosabb kérdés számunkra tehát az, hogy mennyiben alakítják a politikai marketing segítségével a médián keresztül a politikai erők a közvéleményt, és mekkora tere van egyáltalán a szakmai véleményalkotásnak, mennyiben tud a tudomány, a szakma – esetünkben elsősorban a pedagógia és a neveléstudomány – beleszólni a pártok és a közvélemény szoros függőségi viszonyának árnyékában a társadalmi véleményformálásba és a politikai döntéshozatalba. Ehhez azt kell megvizsgálnunk, hogy a témában született sajtóközleményeket milyen mértékben határozták meg a politikai, és milyen mértékben a szakmai érdekek. Az is érdekes lehet, hogy a szakmai vagy a politikai sajtó foglalkozott-e többet a kérdéssel, miként az is, hogy ezen belül melyik szakma sajtója, és melyik politikai erő sajtója tartotta fontosabb témának.

Problémát jelent a demokratikus nyilvánosság szempontjából az, hogy a magyar nyilvánosság szegmentálódott, párhuzamos nyilvános szférák alakultak ki, amelyek között alig van átjárás. A fentiek alapján a médiát tehát egyfajta hőmérőként is használhatjuk, amennyiben jelzi, hogy mennyire egészséges a társadalom, a politika és a szakma együttműködése, kölcsönhatása. Esetünkben egy olyan intézkedést vizsgálunk meg a média tükrében, amely az iskolát, mint az oktatás-nevelés intézményét alapjaiban érinti. Az iskolarendőrség a nevelésügynek olyan alapvető kérdéseire nyúl hozzá, mint a „ki nevel” és a „hogyan nevel”? Olyan szakembert, olyan szakmát hoz be az iskolába, amely soha nem kapott még teret az iskolai nevelésben.

Az iskola és a rendvédelmi szervek kapcsolata nem új keletű. Ha csak a rendszerváltás óta eltelt két évtizedet vizsgáljuk, az egyik legismertebb iskolai mentálhigiénés megelőző

program a rendőrség által amerikai minta alapján működtetett D.A.D.A. program volt, amely 1992-ben indult. Az ehhez hasonló, de már haza fejlesztésű, és a 10–11 osztályos középiskolásokat megcélzó ELLEN-SZER elnevezésű program 2005-ben startolt (*Diószegi, é. n.*). A 2008-ban indított „iskola rendőre” program talán a legismertebb, és rendkívül sikeresnek is mondható, ha csupán azt nézzük, hogy 2009-ben már csaknem 2500 iskolát ért el (*Iskolarendőr-program...*, 2009. 09. 03.). Ezt a programot gyakran keveri még a sajtó is az iskolai bűnmegelőzési tanácsadói – a köznyelvbe még iskolarendőrség néven bevonult, vizsgálatunk tárgyát képező – programmal. Egy, az előzőkhöz hasonló program „Ovi-zsaru” elnevezéssel 2010-től a már nagycsoportos óvodásokat is megcélozta (*Ledöntötték...*, 2010. 04. 15.). Az iskolarendőrség nem az iskola rendőre programra épül, nem annak valamiféle továbbfejlesztése. Sokkal inkább tekinthető egy új ötlet, a Pintér Sándor belügyminiszter által iskolarendőrség néven jogszabálytervezetben is megfogalmazott, eredendően a Jobbiktól származó, és az általuk „iskolai cigánybűnözésnek” nevezett jelenség megoldását szolgáló ötlet egyfajta torzójának. Az iskolarendőrség egy átfogó program lett volna, amely minden iskolára kiterjed, de legalábbis sokkal szélesebb körre, mint a végül megvalósult iskolarendőrség. „Az öröknek az elképzelés szerint jogukban állt volna megakadályozni a távozásban a tanítási időben ellőgni készülő gyereket, betartatni a házirendet, megállítani a betolakodókat, és ha az iskola területén bűncselekményen kapott volna rajta valakit, akkor elfogni. Sőt, akár még testi kényszert is alkalmazhatott volna...” (*Betonfalakon...*, 2013. 06. 17.) Ez a terv 2012-ben még a Fideszben is széles körű elutasítást váltott ki, így az országgyűlés elé került és megszavazott törvénymódosításba végül nem került bele. 2013 februárjában egy kormányúlése felmerült annak lehetősége, hogy az iskolákba dropprevenció szakembereket küldjenek. Az ORFK-n megvizsgálták a lehetőségeket, március és április során hat jelentés született, majd május 17-én a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács (NBT) alakuló ülése után Pintér Sándor belügyminiszter bejelentette az iskolarendőrség szeptemberi elindítását, amelyet az előkészítés során „munkacímen” „preventív tisztí hálózatnak” neveztek. Május-júniusban egy munkacsoportban folytak egyeztetések a BM, az EMMI, az ORFK, a KLIK és az NBT delegáltjainak részvételével (*Topa, 2013*). Július 17-re kialakult a program végleges formája, és megszületett az intézkedési terv. Július-augusztusban lezajlott a toborzás és a 60 órás kiképzés. Időközben a KLIK kijelölt 200 középiskolát, amelyben az egyeztetések és szerződés kötések után szeptember végén munkába álltak a már bűnmegelőzési tanácsadónak nevezett iskolarendőrök. A *Zsaru* magazin 2014 februári értesülései szerint 194 iskolában 99 bűnmegelőzési tanácsadó teljesít szolgálatot. A 2013–2014-es tanév első félévében összesen 28 ügyben indított eljárást büntető- vagy szabálysértési ügyben iskolarendőr (*Rendőrtanár úr, 2014*).

Kutatásom a dokumentumelemzés módszerét használta, amely a sajtó- és média-visszhang vizsgálatának alapvető módszere. A kutatás megtervezéséhez felhasználtam a hasonló témában íródott, fentebb említett művek tapasztalatait. Igyekeztem az írott média minél szélesebb körét bevonni a vizsgálatba. Hogy ebből a körből kimaradt a bulvármédia, az egyszerűen annak köszönhető, hogy a téma nem bulvártéma. Bajomi-Lázár Péter (2010, 169. o.) megállapítja, hogy „a bulvármédia nem absztrakt módon, hanem konkrét ügyeket vizsgálva elemzi a társadalmi problémákat”. Ellentétben a „tanárverések” eseteivel, az iskolai bűnmegelőzési tanácsadói hálózat létrehozása nem bulvársztóri, önmagában csak egy kormányzati intézkedés, ami csak politikailag vagy szakmailag megközelíthető, de az „utca embere” számára nincs benne semmi, ami érdekes lenne, a bulvársajtó érdeklődésének felkeltésére alkalmas, a tanárverésekhez hasonló eset pedig nem került nyilvánosságra az iskolarendőrség első hónapjai során.

Vizsgálódásom első fázisában igyekeztem minden elérhető sajtóterméket fellelni, amely a témával kapcsolatos közleményt jelentetett meg. A médiaelemzés természetesen nem terjedhetett ki a teljes magyarországi médiára, így a második fázisban mintát kellett

választanom, hogy vizsgálható mennyiségű, feldolgozható és összehasonlítható legyen a különféle médiumokban megjelenő visszhang. Úgy döntöttem, hogy az írott (online és nyomtatott) sajtót fogom vizsgálni, mivel a rádiós és televíziós műsorok vizsgálata technikai okokból vállalhatatlan nehézségeket jelentett volna. Hogy a minta megfelelő nagyságú, százas nagyságrendű legyen, a következőképpen határoztam meg az általam reprezentatívnak ítélt mintát: két baloldali napilap – *Népszabadság*, *Népszava*; két jobboldali napilap – *Magyar Hírlap*, *Magyar Nemzet*; két megyei napilap – *Somogy Megyei Hírlap*, *Délmagyarország*; két ellenzéki hetilap – *HVG*, *Magyar Narancs*; két kormánypárti hetilap – *Demokrata*, *Heti Válasz*; a két legolvasottabb hírportál – *Index*, *Origo*; liberális hírportál – *!!!444!!!*; szélsőjobboldali hírportál – *Alfahír*; oktatási szaklap – *Eduline*; gyermekvédelmi szaklap – *Család, gyermek, ifjúság*; rendőrségi szaklap – *Zsaru*; drogpolitikai szaklap – *Drogriporter*; blogok; további fontos publicisztikák. A mintaválasztásnál a legfontosabb szempont az volt, hogy a választott médiumok között legyenek a legolvasottabb online és nyomtatott sajtótermékek, megjelenítsék a kormány és az ellenzék véleményét, illetve a politikai jobb- és baloldalét, továbbá, hogy a sajtó lehető legtöbb szegmensét képviselő médiumok jelenjenek meg a vizsgált mintában, de ne maradjanak ki a legfontosabb és legmarkánsabb véleményeket megjelenítő írások sem. A minta kiválasztásánál figyelembe vettem a Magyar Terjesztés-Ellenőrző Szövetség 2012 utolsó negyedévére vonatkozó lapeladási statisztikáját is (*Megállíthatatlan...*, 2013. 02. 15.). A mintába szándékosan nem választottam be olyan szélsőséges, gyűlöletkeltő sajtóorgánumokat, mint például a *Kuruc.infó*. A szaklapok közül igyekeztem azokat kiválasztani, amelyekben a legtöbb megjelent írást találtam a témában. Ekkor ért az első meglepetés, ugyanis a legismertebb pedagógiai folyóiratok¹ egyikében sem találtam az iskolarendőrséggel foglalkozó tanulmányt vagy más írást. Végül az online megjelenő *Eduline* internetes szaklap mellett döntöttem, amely mindig naprakész volt a témában, és a legtöbb azzal kapcsolatos írással jelentkezett. A pedagógiaihoz hasonlóan a témában pedig nagyon is érintett gyermekvédelmi szaksajtóban is alig találtam az iskolarendőrséggel foglalkozó, azt kommentáló vagy arra reagáló közleményt. Ebből a sajtószegmensből a 2011 óta csak az interneten megjelenő *Család, gyermek, ifjúság* folyóiratot választottam mintául. A rendőrségi szaksajtó szűkös kínálatából a legismertebbet és legolvasottabbat, a *Zsaru* magazint választottam, amely ha nem is túl sokat, de foglalkozott az iskolarendőrséggel.

Az elemzés alá vont sajtóközlemények 2013 májusa és 2014 februárja között jelentek meg, tehát az iskolarendőrség bejelentésének napjától az iskolai tanév első felének lezárásáig. Ebben az időszakban a bejelentés, a bevezetés és az első tapasztalatok sajtó-visszhangja vizsgálható. A mintaválasztást követően először egyesével elemeztem a sajtótermékeket, alapvetően az alábbi szempontok szerint: mennyire tartották fontosnak a témát, milyen terjedelemben és mélységben foglalkoztak vele, és hogy támogatták vagy ellenezték-e az iskolarendőrség felállítását. Megvizsgáltam azt is, hogy milyen érveket hoznak fel, és milyen módon nyilvánítják ki véleményüket a szerzők, illetve milyen újságírói eszközöket, technikákat használnak a befolyásolásra. A sajtóorgánumok vizsgálatának során szükségét éreztem annak, hogy az összehasonlíthatóság érdekében valamiféle skálát is alkalmazzak a vizsgálati szempontok ábrázolására. Hasonló módszert alkalmazott Rafael Zoltán is fent említett szakdolgozatában. Ő a „szélsőjobboldali nézetek – baloldali, liberális nézetek” skáláján határozta meg az egyes cikkek beállítottságát. Én a mintába választott médiumokat egy hasonló skálán helyeztem el, amely azt mutatja, hogy azok támogatták vagy vitatták-e az iskolarendőrség felállítását.

A vizsgálódás fő területei a következők voltak: mekkora érdeklődést váltott ki a sajtóban a téma; vizsgáltam a sajtómegjelenések számának időbeli változását, az intenzitás jellemzőit; természetesen arra a kérdésre is választ szerettem volna találni, hogy a különböző politikai ideológiákat képviselő sajtótermékek mennyiben reagáltak másként

az iskolarendőrség bevezetésére; az is érdekelt, hogy az érintett szakmákat képviselő médiumok mennyiben interpretálták eltérően az intézkedést. Feltételeztem, hogy a különböző szaksajtók, illetve a politikai ideológiák által meghatározott sajtótermékek különféle módon fogják értékelni az vizsgált témát. Úgy gondoltam, hogy az iskolarendőrség bevezetése jelentős sajtóvisszhangot fog kiváltani, különösen a szakmai, illetve az ellenzékhez kötődő médiában. Azt is valószínűsítettem, hogy a sajtó érdeklődése időben változó volt: a program bejelentése, majd elindulása körüli volt az a két időszak, amikor a legtöbb közlemény jelent meg a témával kapcsolatban.

A fellelt közlemények között vannak olyanok, amelyek kizárólag, és vannak olyanok is, amelyek csak részben ezzel a témával foglalkoznak. Összesen 104 közleményt találtam a vizsgált időszakban. Az elsők 2013. május 17-én jelentek meg, amikor a bejelentésről hírt adott az MTI. Az ezt követő pár napban 16 közlemény jelent meg a vizsgált sajtótermékekben. Június végéig további 12 közlemény következett, majd hosszú heteken keresztül egyetlen írás sem jelent meg ebben a témában. A következő esemény, amely elindította a közlemények második hullámát, a 2013. augusztus 12-i ORFK sajtóközlemény volt a program végleges formájáról, amelyről az MTI is hírt adott. A legtöbb sajtóközlemény az augusztus 19–25-i héten jelent meg, 18 darab. Az augusztus 12-ét követő egy hónap volt a legtermékenyebb időszak, ekkor összesen 46 közlemény született a vizsgált sajtótermékekben. Szeptember derekától október elejéig még további 20 írás jelent meg, majd ezt követően elültek a téma körül felkorbácsolt hullámok, és már csak alkalmanként jelentkeztek a sajtóorgánumok újabb közleményekkel, négy hónap alatt csupán 10-szer. Ami a különböző jellegű írások számának alakulását illeti, elsősorban rövidebb hírek, jegyzetek és glosszák születtek, és mindössze 4 interjú és 6 tanulmányt, elemző írást találtam. Viszonylag kevés volt tehát a tartalmas, a téma mélyére hatolni szándékozó, szakmailag is jól megalapozott közlemény. Átfogó elemzést és kritikát megfogalmazó tanulmánynak egyedül Szűgyi Jernének az *Élet és Irodalomban* 2013. szeptember 20-án megjelent írása tekinthető, azonban ezzel sem sikerült szakmai vitát generálnia sem a pedagógiai, sem a szociális szaksajtóban, sem a média más szegmenseiben.

	<i>Hír, tudósítás</i>	<i>Jegyzet, glossza, vezércikk</i>	<i>Interjú</i>	<i>Tanulmány, elemzés</i>
!!444!!	2	3	1	
Alfahír	2	2		
Blogok		7		1
Család, gyermek, ifjúság	1			1
Délmagyarország	3	2		
Demokrata	1		1	
Drogriporter	1	2		
Eduline	3	6		
Heti Válasz		1		
HVG	4	4		
Index	5	1		
Magyar Hírlap	6			
Magyar Narancs		1		1
Magyar Nemzet	3	2		
Népszabadság	3	4	2	
Népszava	7	6		

	<i>Hír, tudósítás</i>	<i>Jegyzet, glossza, vezércikk</i>	<i>Interjú</i>	<i>Tanulmány, elemzés</i>
Origo	3	2		
Somogy Megyei Hírlap	2	2		
Zsaru	1	2		
További publicisztikák				3
Összesen	47	47	4	6

A közlemények elemzésekor feltűnt, hogy milyen nagy számban használtak a médiumok alternatív elnevezéseket, szinonimákat az iskolai bűnmegelőzési tanácsadóra (az iskolarendőr kifejezésen kívül természetesen). Ezek egyik célja lehet stilisztikai, a nyelvi változatosság iránti igény, de az is lehet a szerző célja, hogy kiemeljen, sarkítson, pozitív vagy negatív töltetet adjon már az általa támogatott vagy vitatott jelenség elnevezésének is. Esetünkben a semleges „iskolarendőr” kifejezésnek már eleve egy pozitív csengésű változata a hivatalos „iskolai bűnmegelőzési tanácsadó”, ám a programot támogató sajtóközleményekben találkozhatunk még ennél is „jobbhangzó”, pozitív konnotációval rendelkező elnevezésekkel is, mint például a „rendőr tanár úr” vagy az „iskolaőr”. A programot vitató sajtóközlemények természetesen ezzel ellentétben igyekeznek negatív vagy diszsonáns érzéseket keltő elnevezéseket alkalmazni, mint például az „ifjúsági körzeti megbízott” vagy az „iskolába beépített rendőr”.

Sajtótermék	Alternatív kifejezések a bűnmegelőzési tanácsadóra, iskolarendőrré
!!444!!!	sulirendőr, rendőrtanár
Alfahír	iskolaőr, iskolai rendőr
Blogok	iskolai rendőr, „ifjúsági körzeti megbízott”
Család, gyermek, ifjúság	-
Délmagyarország	bűnmegelőzési tanácsnok
Demokrata	-
Drogriporter	iskolai rendőr
Eduline	rendőrtiszt, iskolai tanácsadó, iskolaőr, iskolai prevencióstiszt, bűnügyes
Heti Válasz	-
HVG	iskolai prevencióstiszt, rendőr őrnagy, rendőrtiszt, iskolai nyomozó, bűnmegelőzési tanácsos
Index	bűnmegelőzési referens
Magyar Hírlap	-
Magyar Narancs	prevencióstiszt, sulizsaru, „iskolába vezényelt rendőrtiszt”
Magyar Nemzet	-
Népszabadság	-
Népszava	iskolaőr
Origo	iskolaőr
Somogy Megyei Hírlap	-
Zsaru	„rendőr tanár úr”
További publicisztikák	„iskolába beépített rendőr”

Az alábbiakban a mintába bekerült sajtótermékeket egyesével vizsgálom a hipotézisben megfogalmazott szempontok alapján.

Magyar Nemzet

A jobboldali napilapban öt cikket találtam az iskolarendőrségről. Az első természetesen a május 17-i MTI-hír, a második pedig rögtön egy vezércikk Ugró Miklós tollából *Nevelési eszközök* címmel, az iskolai nevelési problémákról. A szerző annak a véleményének ad hangot, hogy az iskolarendőrség nem lehet a nevelés eszköze, az nem jelent megoldást az erőszakos, tiszteletlenül viselkedő tanulók kezelésében. Nem kritizálja ugyan közvetlenül az iskolarendőrség intézményét, de egy kormánypárti véleményvezértől ez mégis meglepő kijelentés számít. Több újsághoz hasonlóan *Pintér: Jobban dolgozott a rendőrség* címmel a *Magyar Nemzet* is beszámolt az emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottságának május 28-i üléséről, amelyen Szabó Tímea, a Párbeszéd Magyarországiért Párt országgyűlési képviselője kérdezte a belügyminisztert az iskolarendőrségről. A következő közlemény már augusztusi, címe pedig rendkívül határozott: *Rend költözik az iskolákba. A Népszabadság* cikkére hivatkozik, amelynek eredeti címe *Szeptemberben jönnek az iskolarendőrök*, és Németh Ágnes alezredes segítségével számol be a program részleteiről. A *Magyar Nemzet* cikke emlékeztet arra a februári felmérésre, amelynek eredménye szerint mind az iskolák, mind a szülők elégedettek voltak a rendőrség és az iskolák együttműködésével (*Hiábavaló...*, 2013. 02. 03.). Az utolsó cikk 2013. november 8-án jelent meg *Évente tízezer fiatal követ el bünt* címmel. Ez csak a nyomtatott lapban olvasható, az újság online változatában nem. Csókás Adrienn újságíró Domonkos Szilveszter bűnmegelőzési tanácsadót, Németh Ágnes és Aáry-Tamás Lajost kérdezte meg az iskolarendőrségről és az első tapasztalatokról. Igényes, objektív, elfogultságtól mentes jegyzet. Megállapítható, hogy a legolvasottabb kormánypárti napilap természetesen alapvetően támogatóan ír az iskolarendőrségről, ellenvéleményeknek nem ad teret, bár törekszik az objektivitás látszatára, sőt némi kritikát is megfogalmaz, ráadásul vezércikkben, amire másutt nem találtam példát.

Magyar Hírlap

A másik jobboldali, kormánypárti napilapban hat közlemény jelent meg a vizsgált időszakban. Az első két hír májusi, a 17-i bejelentésről, illetve a 28-i bizottsági meghallgatásról szól. A harmadik és negyedik közlemény augusztusi, és az ORFK-közleményeken alapuló MTI-híreket közli kommentár nélkül. Az ötödik és hatodik cikk is kommentár nélküli hír a tanévkezdés és az október 5-i pedagógustüntetés apropóján.

A *Magyar Hírlap* tehát meglepő módon egyáltalán nem kommentálta az iskolarendőrségről szóló híreket, csak a tények közlésére szorítkozott, értékelés, viszonyulás még a címadásból, vagy a sorok közül sem olvasható ki. Nem közöl pro és kontra véleményeket sem. Ebből arra következtethetünk, hogy a lap szerkesztősége nem tekintette fontos témának sem politikai, sem szakmai szempontból az iskolarendőrséget.

Népszabadság

A baloldali napilap a jobboldaliaknál több, összesen kilenc közleménnyel jelentkezett a vizsgált időszakban. Tudósított a május 17-i bejelentésről, majd június elején egy, az egyeztetésekről és a program körüli kérdőjelekről szóló jegyzettel jelentkezett a lap. Hosszú nyári szünet után aztán augusztus 22-én jelent meg a már említett, több lap által is idézett, átvett cikk, amelyben Németh Ágnes ismerteti a program véglegesített részleteit. Másnap két írás is reagál az előző nap híreire, az egyik a Társaság a Szabadságjogokért szervezet, a másik jegyzet pedig Mendrey László szakszervezeti vezető és Gyurkó Szil-

via gyermekjogi szakértő álláspontját ismerteti az iskolarendőrségről. Minden idézett szakember ellenzi az iskolarendőrséget. A hónap végén *Félelemmel induló tanév* címmel megjelent írás az induló tanév előtt kifejezetten negatív színben tünteti fel a változásokat, egyenesen félelemről beszél, és ebben kitüntetett szerep jut az iskolarendőrségnek, amellyel a kormányzat „szakemberek helyett rendőrökre” bízta a bűnmegelőzést. A *Népszabadság* oktatási szakírója, Ónody-Molnár Dóra jegyzetében tévesen arról ír, hogy a tantestület tagjai lesznek az iskolarendőrök, pedig ekkor erről már szó sem volt. Szeptember 22-én közölte a lap *Amerika büntet* címmel David Garland amerikai jog- és szociológiai professzorról készített interjút az amerikai igazságszolgáltatás problémáiról (a '80-as évek óta négyeszeresére emelkedett a börtönben lévők száma!). Az újságíró az iskolarendőrségről is megkérdezi Garlandot, aki szerint nem szabadna rendőröknek iskolákban dolgozniuk, ez Amerikában is erősen vitatott intézmény, a kutatók szerint semmiségekből is büntetőügyek lesznek. Szeptember végén már az első tapasztalatokról jelenik meg beszámoló, amelyben Domokos Szilveszter, Németh Ágnes alezredes és egy győri középiskola igazgatója beszél a program elindulásáról. Az utolsó cikk 2014. januári, és kommentár nélkül közli az MTI beszámolóját Mirkóczki Ádám sajtótájékoztatójáról, amelyben a jobbkios képviselő azt állította, hogy az integrált oktatás bevezetése „hozzájárult a különféle brutális bűncselekmények elterjedéséhez”, ezért „el kellene gondolkozni a szegregált oktatás bevezetésén”. Ez ügyben be is nyújtanak egy határozati javaslatot az országgyűlésnek. Szerintük felül kell vizsgálni az iskolarendőri programot, és erősíteni a rendőri jelenlétet a problémás iskolákban. A *Népszabadság* a „száraz” tényeket közlő híradásokon túl természetesen igyekezett hangot adni az iskolarendőrséggel szemben kritikus szakértők véleményének, és saját kommentárjaiban is negatívan ítéli meg a programot. Két cikk címében is megjelenik a „félelem” szó, amivel a szerkesztők érzelmileg is negatív kontextusba helyezik az iskolarendőrség fogalmát. A lap több alkalommal is komolyan foglalkozott a témával, láthatóan fontosnak tartotta, és ellenzéki lapként ki is használta a kormánnyal szembeni kritika megfogalmazására. Ebben partnerre talált az érintett szakmák képviselőiben is, így nem csak politikai ellenérzéseket, hanem szakmai érveket is fel tudott sorakoztatni a kormányintézkedés kritikájához.

Népszava

A megvizsgált sajtótermékek közül a legmarkánsabban baloldali *Népszava* foglalkozott a legnagyobb terjedelemben az iskolarendőrség felállításával. A vizsgált időszakban összesen 12 közlemény jelent meg ezzel kapcsolatosan a napilapban. Május 17-én, a bejelentés napján nem csupán az MTI-hírt közli, hanem *Vasmarokban az iskolák* címmel külön cikket szentel annak, hogy az iskolarendőrséget a kormány iskolákat érintő intézkedéseinek sorában elhelyezze, és beillesse abba a képbe, amelyet kommunikálni kíván olvasóival. Május végén megjelenik még egy tudósítás a már többször említett 28-i bizottsági ülésről, majd a „nyári szünet” után augusztus 12-én a képzés elindulásáról szóló MTI közleménnyel kap igazán lendületet a téma. Augusztus 13-án az *Ősziől sem jön Erzsébet* című jegyzet három hírt fűz össze, amelyek egyike az előző napi hír az iskolarendőrségről. A három témának egymáshoz csupán annyi köze van, hogy az iskolákat érintik. A szerző a „nem fognak kapni cafetériát”, a „nehezebb lesz bekerülni egyetemre” és a „rendőröket küld az iskolába” mondatokkal egyértelműen negatív hangulatot kelt, miközben maga nem fűz kommentárt a hírekhez. 22-én a *Népszava* is ismerteti a *Népszabadság* másutt is idézett cikkét, majd a következő napon *Pintér „új találmánya”*: *Az iskolából egyenesen a börtönbe* címmel számol be a TASZ közleményéről. Másnap a *Vélemény* rovatban jelentkezik idevágó glosszával a lap, amelyben a kormányt kritizálja a szerző amiatt, hogy az iskolai problémák gyökereinek szakszerű kezelése helyett a

tüneti kezelést választotta, hogy szociális munkások helyett rendőröket alkalmaz. Értetlenségét fejezi ki amiatt, hogy az iskolaigazgatók ezt némán tűrik. Még mindig augusztusban járunk, amikor megjelenik a hír a csopaki képzés befejezéséről, kommentár nem fűződik hozzá. Az iskolakezdés napján megjelent glossza az oktatási rendszer változásait rossz iránynak tartja, és az iskolarendőrséget olyan intézménynek írja le, amely az iskola szabadságának elvesztését jelképezi („iskolabörtön”). A következő nap megjelent *Orbán és rendőrei* című írás szerzőjét az iskolarendőr megjelenése a tanévnyitón az ’50–’60-as évekre emlékezteti, továbbá arról ír, hogy a kormány kettős mércét alkalmaz akkor, amikor az országos tanévnyitón tüntetőket igazoltatja, miközben a Gyurcsány és Bajnai ellen rendszeresen tüntetőket nem szokta. Ősszel még további két közleményben jelenik meg az iskolarendőrség témája. Előbb az október 5-i pedagógustüntetések egyik témájaként, majd november 14-én egy jegyzetben, amelyben a szerző a rendőrség gyakorlatát bírálja az iskolakerülő gyerekek esetleges fogdára vitele miatt, és végül kiemeli, hogy szeptember óta már az iskolán belül is jelen vannak a rendőrök. A *Népszava* fontos témaként kezelte az iskolarendőrség felállítását, amit nem csak a megjelent közlemények száma jelez, hanem az is, hogy a lap rendszeresen állást is foglalt a kérdésben. Ennek a módja egyes esetekben nyílt újságírói véleménynyilvánítás, máskor pedig a téma negatív kontextusba helyezése révén fejeződik ki a szerkesztőség véleménye. A *Népszava* a *Népszabadsághoz* hasonlóan vitatja az iskolarendőrség felállítását, ám azzal ellentétben nem támaszkodik szakértők megkérdezésére, nem mélyül el a témában, a híreken kívül elsősorban szerkesztőségi jegyzetekben fogalmazódik meg kritikája, amely így inkább csak politikai, semmint szakmai jellegű véleményalkotás.

Heti Válasz

A kormányközeli hetilapban mindössze egy cikket találtam a témával kapcsolatban. A *Többet ésszel* címen a tanévkezdés hetében megjelent jegyzet az oktatásügyben bekövetkezett változásokat veszi számba, azokat jónak tartja, ám az iskolarendőrségről azt írja: „megjósolhatatlan”, hogy segíteni vagy ártani fog-e. A *Heti Válasz* tehát a kormány oktatási reformjaihoz általában pozitívan viszonyul, az iskolarendőrséggel kapcsolatban azonban voltak fenntartásai a program elindulása előtt. Nem tartotta fontosnak a témát a hetilap szerkesztősége.

Demokrata

A jobboldali hetilap sem kezelte kiemelt témaként az iskolarendőrséget, de közölte a bejelentés májusi hírét, és novemberben *Rendőr az iskolában* címmel interjút közölt Németh Ágnessel és Domonkos Szilveszterrel, a program két „arcával”. Az interjúalanyok természetesen pozitív tapasztalatokról számolnak be. A szerző azt állítja bevezetőjében, hogy a szakértők szerint szükség volt a programra. Ez az állítás talán a megszólaltatott rendőrségi szakértőkre vonatkozik, mert másokra nem hivatkozik az újságíró. A *Demokrata* sem foglalkozott tehát sokat a témával, de ha igen, akkor kifejezetten támogató hangnemben, és csak a rendőrség álláspontját közölve.

Magyar Narancs

Az ellenzéki hetilap is csupán két alkalommal cikkezett az iskolarendőrségről. Először Sárosi Péter, a TASZ drogügyi szakértője jelentkezett egy írással augusztus végén. A *Követő emberfogás* címmel és *Kell-e rendőr az iskolába?* alcímmel megjelent publicisztika az egyik legkomolyabb, szakmailag is alátámasztott kritika az iskolarendőrséggel szemben, ami a magyar sajtóban megjelent. A szerző mind az amerikai iskolarendőrséget, mind a magyar rendőrség iskolai drogprevenációs munkáját kutatási eredményekre hivatkozva károsnak tartja. Utal arra, hogy néhány éve még úgy tűnt, a kormány az iskolai szociálismunkás-hálózat kiépítését fogja támogatni, most mégis rendőröket küld helyettük az iskolákba. A második, már október végén megjelent írás szerzője az iskolarendőr tevékenységének nézett és kérdezett utána két ózdi középiskolában. Az igazgatók és a rendőrség sem nyilatkozott, csak diákok és pedagógusok. Osztályfőnöki órán volt bent előadást tartani a rendőr, erről számoltak be a gyerekek. A cikk címe a bulvársajtóra jellemzően hatásvadász: *Exzsaru lett az iskolarendőr – Máris börtönnel ijesztgeti a diákokat*. A gyerekekkel és a pedagógusokkal folytatott beszélgetésekből viszont az derült ki, hogy kedvezően fogadták az iskolarendőr megjelenését, szimpatikus számukra, és már egy hónap után is javuló biztonságérzetről számoltak be. A cikk címe által sugallt üzenet és a tartalom üzenete között ellentmondás feszül. Mindkét írásban kifejeződik a lap elutasító álláspontja a programmal kapcsolatban.

HVG

Az előzőekkel ellentétben a HVG-ben rendszeresen feltűnt az iskolarendőrség témája. Már a bejelentés napján, május 17-én közölték Mendrey László szakszervezeti vezető és Radó Péter oktatási szakértő véleményét, akik a cikk címe szerint „*kiakadtak Pintér tervén*”. Néhány nap múlva közölték a Párbeszéd Magyarországért Párt elítélő közleményét. Egy következő, június 17-én megjelent jegyzetben a lap részletesen bemutatja azt a folyamatot, ami az iskolarendőrség felállításához vezetett, majd már augusztusban egy hasonlóan részletes elemző cikkben veti fel a programmal kapcsolatos kérdéseket, és számba veszi az érintettek véleményeit pro és kontra. Szeptember végén a HVG közli egyedül a Demokratikus Koalíció közleményét, amelyben a párt politikusa szembeállítja a segítő szakmák szemléletét az iskolarendőrség által megjelenített rendészeti szemlélettel. Az októberi pedagógustüntetésekről is beszámolnak október 5-én, majd másnap egy szegedi szakiskola igazgatójának, szociális munkásának, illetve az INDÍT Közalapítvány elnökének véleményét csokorba szedő jegyzet is napvilágot lát a lapban. A szociális szakemberek véleménye természetesen negatív, az INDÍT elnöke pedig nem érti, hogy miért állították le a szociálismunkás-hálózat 2010-ben elkezdett kiépítését pénzhiányra hivatkozva. A HVG cikkeiben elsősorban az iskolarendőrség kritikáját megfogalmazó vélemények köszönnek vissza, a szerkesztőség vagy egyes újságírók saját véleménye viszont nem jelenik meg az írásokban, és inkább csak a címadásokból és a megszólaltatott szakemberek kiválasztásából lehet következtetni a véleményükre. Mindenesetre fontosnak tartották a témával való folyamatos foglalkozást, ami szintén jelezheti a kritikus hozzáállást a lap részéről. A HVG, bár igyekszik őrizni független, mértékadó imázsát, a közvélekedésben baloldali lapként jelenik meg, és ezt az iskolarendőrség témájának a baloldali lapokhoz hasonló kezelésével is bizonyította.

Somogy Megyei Hírlap

A megyei napilap erősen indít a témában május 21-én. *Rendőrök a tantestületekben? Szigor az iskolákba vezényelve* címmel beszámol a hírről, és megkérdez egy gyermekpszichológust és két iskolaigazgatót. A pszichológus azt mondja, hogy a rendőr nem alkalmas a problémák okainak megszüntetésére, csupán tüneti kezelésről lehet szó. Érdekes, hogy a pszichológus örül annak, hogy 500 gyerekenként jár iskolapszichológus az iskoláknak, ez szerinte áttörést hozhat. Az igazgatók szerint kell az iskolarendőr, mert kell a szigor. A lap hírt adott arról is, hogy a Munkáspárt 2006 konferenciát rendezett Kaposváron, amelynek résztvevői állásfoglalásukban többek között tiltakoztak az iskolarendőrség bevezetése ellen is. A tanévkezdés előtt jelent meg az a hírcsokor, amely egyebek mellett arról is beszámol, hogy a kaposvári általános iskolákban nem lesznek bűnmegelőzési tanácsadók, mert az „adódó feladatokat oktatás-neveléssel megoldják”. Végül sok más laphoz hasonlóan itt is megjelenik egy jegyzet, amely számba veszi az iskolai változásokat a tanévkezdés alkalmából. Az újság cikkeiben nem jelenik meg saját álláspont, de írásaikban a szerzők kiemelik a kritikus véleményeket.

Délmagyarország

A Csongrád megyei napilap is a somogyihoz hasonló mértékben foglalkozott az iskolarendőrség bevezetésével. A bejelentésről természetesen beszámol a lap, majd a tanácsadók képzésének elindulásáról is hírt ad (ennek címe pontatlan: *Bűnmegelőzési tanácsadók az általános iskolákban szeptembertől*), majd szeptember végén foglalkozik komolyabban a témával. Az ekkor megjelent jegyzet szerzője megpróbálta kideríteni, hogy a megyében mely iskolákban lesz bűnmegelőzési tanácsadó, ám megkeresésére a KLIK egyáltalán nem válaszolt, és az EMMI is csak azt közölte, hogy az érintett iskolák listája nem nyilvános. A cikkben megszólal Németh Ágnes, és egy pszichológus is, külön, keretes írásban pedig a TASZ közleményét is ismertetik. Augusztus 30-án a rendőrség közleményére hivatkozó cikkük címében már helyesen középiskolákról írnak, ám a következő, október eleji jegyzet címében ismét pontatlanok, és bűnmegelőzési „tanácsnokoknak” nevezik a tanácsadókat. A cikkben már helyesen a tanácsadó szót használják, így valószínűleg nem tudatlanság, csupán újságírói „kreativitás” az oka. A szerzőnek eddigre sikerült kinyomozni, hogy Szegeden hol lesznek iskolarendőrök, bár a többi érintett Csongrád megyei iskoláról még mindig nem volt információja. A megkérdezett iskolaigazgatók féltek a megbélyegzéstől, és a programban nem érintett iskolák örültek annak, hogy kimaradtak. A rendőrök tervezett iskolai tevékenységéről is szól az írás. A *Délmagyarországról* megállapítható, hogy nem foglalt állást ebben az ügyben, de lelkiismeretesen beszámolt a fejleményekről, és próbált utána járni annak, hogy helyi szinten a megyei iskolákat miképpen érinti a program.

Index

Az egyik legolvasottabb hírportálon talált hat közlemény közül csupán kettőben jelenik meg vélemény az iskolarendőrségről, és azokban sem az *Index* szerzőjének véleménye, hanem a TASZ, illetve annak drogügyi szakértője, Sárosi Péter kritikája. Utóbbi olvasói levél formában jelent meg, az összes vizsgált sajtóközlemény között egyedülként. Ebben a szerző helyteleníti azt, hogy a drogprevenció és az iskolai szociális munka háttérbe szorult az iskolarendőrséggel szemben. Az olvasói levél szeptember közepén íródott, utána már csak az október 5-i pedagógustüntetés kapcsán lehetett az Indexen az iskolarendőr-

ségről olvasni. Abból, hogy a portál csak az iskolarendőrséget kritizáló írásokat jelenített meg, támogatót nem, arra lehet következtetni, hogy szerkesztősége inkább ellenzi, semmint támogatja annak felállítását.

Origo

A másik kiemelt hírportál is tényszerűen számolt be a fejleményekről, nem foglalt nyíltan állást se pro, se kontra. Az öt közlemény közül az egyik címválasztása igazán érdekes – *Lazulj el, fiam, csak nehogy elvigyen az iskolaőr!* –, hiszen ebben a bulvárlapra hajazó címadásban visszaköszön Pintér Sándor 2012-es eredeti elképzelése, amelyben még iskolaőrnek hívták a bűnmegelőzési tanácsadót. Maga a cikk nem annyira érdekes, hiszen csak sorra veszi az induló iskolai tanév újdonságait. A szintén figyelemfelkeltő című – *Hol a fegyvere, őrmester bácsi?* – október 5-i írásból kiderül az, hogy a minisztérium és a KLIK nem volt hajlandó kiadni a kiválasztott iskolák neveit és a kiválasztás szempontjait sem, az ORFK pedig csak egyetlen iskolát, a győri Eötvös József Általános és Szakiskolát jelölte meg, ahol a tanácsadótól egy napig lehetett kérdezni a programmal kapcsolatban. Így már érthető, hogy miért minden sajtóorgánum a győri iskola rendőret, Domokos Szilvesztert idézi az első tapasztalatokról szóló cikkében. Október 7-én a vizsgált médiumok közül egyedül az *Origo* közölte parlamenti tudósításában azt, hogy a jobbikos Kulcsár Gergely az iskolai erőszakkal kapcsolatban kérdezte a BM államtitkárát, aki válaszában dicsérte az iskolarendőr programot és a Btk. szigorítást. Az *Origo* az *Index*hez hasonlóan pártatlan marad a témában, átlagos mennyiségben foglalkozik vele, érdekes módon sem a TASZ, sem pedig más, az iskolarendőrséget kritizáló szakértő vagy szervezet véleménye nem jelenik meg még említés szintjén sem.

!!444!!!

A *!!444!!!* is közli a május 17-i és az augusztus 12-i híreket a bejelentésről és a képzés elindulásáról, majd tanévkezdés napján részletesen, több érintett megkérdezésével számol be az iskolarendőrség felállításáról. Az elsősorban fiataloknak íródó, liberális szemléletű hírportál az előzőekkel ellentétben nem próbál meg semleges maradni, már a címadásokban is megjelenik a szerkesztőség véleménye az iskolarendőrségről. Ilyen például az *Iskolapszichológus már nincs, az iskolarendőr irodát kapott* cím, amely a szemléletváltásra utal, és sarkított, túlzó megfogalmazásából egyértelműen kiérezhető a szerző állásfoglalása. Maga a cikk nem elsősorban az iskolarendőrségről szól, hanem a pedagógiai szakszolgálatok átszervezése okozta ellátási nehézségekről és hiányosságokról. A szerző a cikk végén úgy fogalmaz, hogy az átszervezés „drámaian szarul” sikerült. Ez a kifejezés jellemző egyfelől a hírportál által használt nyelvezetre, másfelől arra, hogy nem az objektív tájékoztatás, hanem a saját állásfoglalás kifejezése és a véleményformálás a sajtóorgánum célja. Ezt jól mutatja az is, hogy egyedüliként a *!!444!!!* mutat be olyan esetet, amely rossz színben tünteti fel az iskolarendőrség megvalósult tevékenységét. Az *északi svédek jól forgatják a kést* címmel megjelent írás szerzője beszámol egy olyan iskolai előadásról, amely során az iskolarendőr rasszista kijelentéseket tett.

Alfahír

A Jobbikhoz közel álló szélsőjobboldali hírportál sem marad semleges az ügyben. Mind a négy közleményben megtalálható a Jobbik álláspontja, és az, hogy gyakorlatilag a párt ötlete volt a rendőrök iskolákba vezénylése. A fenti kommentárral kiegészített MTI közleményt hozzák május 17-i cikkükben, majd legközelebb augusztusban jelentkeznek három napon belül két írással is. Az első cikk a cigány gyerekek létszáma és az iskola-rendőrség szükségessége között állapít meg egyenes arányosságot, és úgy fogalmaz, hogy „örülünk, hogy belátták” az iskolarendőrség szükségességét a hatalmon lévők is. Két nappal később a TASZ sok helyütt ismertetett állásfoglalását értelmezi szélsőségesen liberális állásfoglalásként a portál, és hozzáteszi, hogy a Jobbik már régóta szorgalmazza a cigány gyerekek ráncba szedését iskolaőrök által. Ezt követően sokáig szótlán maradt az ügyben az *Alfahír*, végül 2014 januárjában jelent meg újabb cikk a témában. Ez egy beszámoló Mirkóczki Ádám sajtótájékoztatójáról, amelyben már szó sem esik cigánygyerekekről, az iskolapszichológust is fontosnak nevezi, és a Jobbik által javasolt átfogó intézkedéscsomagról beszél szakmai érvekkel. A meglepő változás egyértelműen összefügg a választásokra készülő párt imázs váltásával. Az *Alfahír* a megjelent közlemények alapján gyakorlatilag a Jobbik szócsöveként határozható meg, minden iskolarendőrséggel kapcsolatos írásában a párt állásfoglalásait visszhangozza.

EduLine

A HVG kiadója által működtetett oktatási portál rendszeresen foglalkozott az iskolarendőrséggel, ráadásul határozottan kritikus éllel, amit az alábbi címadások is tükröznek: *Nyomozókat küld a „vesélyeztetett” iskolákba Pintér, Kiverte a biztosítékot Pintér ötlete: rendőrök nevelnének az iskolákban, Szeptembertől jön az iskolarendőrség: bűnügyesek nevelik a diákokat, Iskolarendőrök helyett a tanárokat kellene felkészíteni a PDSZ szerint, Meg is motozhatja a diákokat az iskolarendőr.* A címadások és az írások tartalma is úgy mutatja be az iskolarendőrséget, mint az iskolától idegen intézményt, és szembeállítja a nevelési és a rendfenntartó tevékenységet. A használt kifejezések – például nyomozók, bűnügyesek, motozás – azt hivatottak hangsúlyozni, hogy a rendőri tevékenység idegen az oktatási-nevelési intézményekben végzett munkától. Az *EduLine* szerkesztőségének álláspontja a témában egyértelműen kifejeződik még akkor is, ha azt konkrétan nem írják le sehol, ugyanis a tendenciózus címválasztás és a kritikus álláspontokat képviselő szakértők véleményének kiemelt bemutatása ezt nyilvánvalóvá teszi.

Család, gyermek, ifjúság

A gyermekvédelmi folyóirat két írásban érintette az iskolarendőrséget, de egyiknek sem ez volt a fő témája. Az első október elején jelent meg, és az amerikai iskolarendőrségről szól. Bár a magyar iskolarendőrséggel nem von párhuzamot, de az írás megjelenésének időpontja nyilván nem véletlen. A másik írás beszámoló a magyar drogprevencióval és ártalomcsökkentéssel foglalkozó szervezetek szövetsége által rendezett konferenciáról. A beszámoló kiemeli, hogy jelenleg nincs alternatívája az iskolában az iskolarendőrségnek, mert az új jogszabályok megnehezítették a prevenciók szervezetek megjelenését az iskolákban. A gyermekvédelmi folyóirat nem szentelt kiemelt figyelmet a gyermek- és ifjúságvédelem szempontjából jelentős programnak, amely pedig a szakma iskolán belüli visszaszorulását eredményezheti.

Drogriporter

A TASZ drogpolitikai oldalán három írást találtam az iskolarendőrséggel kapcsolatban. Az első már május 19-én, tehát két nappal a program bejelentése után jelent meg. Sárosi Péter állevele a belügyminiszterhez az *Óvodarendőrséget!* címet viseli, és a szatíra eszközével tesz nevetség tárgyává az iskolarendőrség felállítását. A témában születettek közül kétségtelenül ez a legszellemesebb írás. Szeptember derekán a *Drogriporter* is közölte Sárosi Péternek a *Magyar Narancsban Kell-e iskolarendőrség?* címmel megjelent írását, amelyben elsősorban a drogrevenáció szempontjából kritizálja az iskolarendőrség tevékenységét. A harmadik írás, egy beszámoló a Kábítószerügyi Tanács üléséről, december elején jelent meg. Ezt is Sárosi Péter, a TASZ drogügyi szakembere írta. A Tanács ülésén a beszámoló szerint a rendőrség és a kormány emberei sikeresnek ítélték az iskolarendőrség addigi munkáját, a civilek viszont támadták a programot. Felvinczi Katalin drogrevenációs szakembert is idézi a cikk, aki szerint nem az a legnagyobb baj, hogy rendőrök kerültek az iskolába, inkább az, hogy olyan feladatokat kaptak a rendőrök, amelyeket pedagógusoknak, szociális munkásoknak és egészségvédelmi szakembereknek kellene ellátniuk. Eközben leépül az iskolai szociális munkások hálózata és a drogrevenációs szervezetek sem jutnak be az iskolákba. Az általam elemzett írások alapján azt gondolom, szakmai oldalról ez a legtömörebben megfogalmazott kritikája az iskolarendőrségnek. A *Drogriporter* nem maradt semleges a témában, szakmai állásfoglalása határozottan megjelent.

Zsaru

A népszerű rendőrségi magazin először a bűnmegelőzési tanácsadók augusztusi képzésének elindulásáról számolt be az MTI közleménye alapján. Ezt követően csak október elején jelentkezett újból a témához hozzászóló írással a lap. Ferenczi Tünde ebben alapvetően a gyermekkorú bűnelkövetésről írja le a gondolatait. Véleménye szerint az iskolarendőr és a bűnmegelőzési tanácsadó nem tud akkor segíteni, ha a gyerekek a szüleiktől nem kapták meg a megfelelő alapokat. A *Rendőr tanár úr* címet viselő jegyzet 2014 februárjában íródott. A szerző Kiss János bűnmegelőzési tanácsadó tapasztalatairól számol be, és idézi a sátorlajújhelyi középiskola igazgatóját is, valamint összefoglalja az iskolarendőr program lényegét, és elsőként pontos adatokkal is szolgál az első félévről. A *Zsaru* ebben a cikkben sikertörténetként számol be az iskolarendőrségről, fotóval illusztrált cikkben szimpatikus, joviális középkorú úrként mutatja be az iskolarendőrt, akit hamar megkedveltek a diákok és a pedagógusok is, és részévé vált az iskolai életnek. A *Zsaru* mint rendőrségi magazin természetesen rendőrszakmai szempontból mutatja be az iskolarendőrséget, egyik írásában pedig az ebben a szerepben is helyt álló rendőrök esetleges kudarcát a szülőkre hárítja.

Blogok

Az internetes nyilvánosság fontos szereplői a blogok, amelyek olvasottsága sok esetben vetekszik a nyomtatásban megjelenő sajtóorgánumokéval. Kutatásom során nyolc olyan blogbejegyzést találtam, amely az iskolarendőrséggel foglalkozik (*Nyomor széle, K. úr ír, Romkocsmabölcész, Utóiskola, Ténytár, Kettős Mércse, Fent és lent, Tutiblog*). A nyolc blogbejegyzés közül csupán egy volt, amely az iskolarendőrséget támogatta, a többi határozottan támadta azt.

Egyéb fontos publicisztikák

A mintába választott sajtótermékeken kívül három olyan írást találtam, amelyről érdemes szót ejteni az iskolarendőrség médiavisszhangjának elemzésekor. Időbeli sorrendben az első Dudás Annának a Magyar Szociális Fórum honlapján megjelent *Nyomozók a tanterületben* című írása. Az érdekvédő aktivista előbb gyermekjogi kérdések sorát veti fel a rendőrök iskolán belüli intézkedéseivel kapcsolatban, majd a pedagógia és szociális munka szemszögéből is megkérdőjelezi az iskolában megjelenő rendészeti tevékenység létjogosultságát. Végül annak a véleményének ad hangot, miszerint az iskolákban a problémák okaival, nem pedig a következményeikkel kellene foglalkozni, és nem rendőröknek, hanem pszichológusoknak.

Az általam vizsgált írott sajtóban viszonylag kevés nyoma van a szakmai meghatározottságnak. A különböző sajtótermékek alapvetően aszerint viszonyultak a témához, ahogyan a kormányhoz, illetőleg a jobb- és baloldali vagy konzervatív és liberális értékekhez. A kormánypárti, jobboldali, konzervatív sajtó támogatta, az ellenzéki, baloldali, liberális sajtó pedig vitatta az iskolarendőrség felállítását. Azt is láttuk, hogy a „vitatók” fontosabbnak tartották a témával való foglalkozást és annak napirenden tartását, míg a „támogatók” jóval kevesebbet foglalkoztak vele.

Egy vélemény az iskolába beépített rendőrrel – az Európai Szülők Magyarországi Egyesületének internetes oldalán, álneven megjelent írás szerzője egy sajátos aspektusból, az internetes szabálysértés és bűnözés (például behatolás az iskola internetes rendszerébe, wifi-jelszó feltörése) gyermekek általi elkövetéséből adódó problémákra hívja fel a figyelmet a rendőrség iskolákban való megjelenése kapcsán. Attól fél, hogy ezentúl minden apró-cseprő ügyből rendőrségi ügy lesz. Szeptember 20-án jelent meg Szügyi Jerne *Iskolapolícáj* című tanulmánya az *Élet és Irodalomban*. A pszichológus szerző alaposan kivesézi és körüljárja a témát, majd felteszi a kérdést: kinek az érdeke, mi lehet az intézkedés valódi célja? Válasza az, hogy azon túl, hogy a kormányzat ezzel a jelképes intézkedéssel elodázhathja fontos szakmai kérdések költséges megoldását, csupán egy populista, népszerűség-hajhászó intézkedés, amely alkalmas lehet a Jobbik szavazótáborának megnyerésére is.

Amint láttuk, az iskolarendőrség felállításának mint kormányintézkedésnek a médiavisszhangja alapvetően tükrözi a politikai megosztottságot, és szinte rásimul a kormány-ellenzék, vagy pontosabban a jobboldal-baloldal tengelyre. Az általam vizsgált írott sajtóban viszonylag kevés nyoma van a szakmai meghatározottságnak. A különböző sajtótermékek alapvetően aszerint viszonyultak a témához, ahogyan a kormányhoz, illetőleg a jobb- és baloldali vagy konzervatív és liberális értékekhez. A kormánypárti, jobboldali, konzervatív sajtó támogatta, az ellenzéki, baloldali, liberális sajtó pedig vitatta az iskolarendőrség felállítását. Azt is láttuk, hogy a „vitatók” fontosabbnak tartották a témával való foglalkozást és annak napirenden tartását, míg a „támogatók” jóval kevesebbet foglalkoztak vele. Utóbbiak nyilván „a kutya ugat, a karaván halad” elve alapján nem voltak érdekeltek a téma feszegetésében, míg a vitatók természetesen igyekeztek hangot adni ellenvéleményüknek. Ezt egyrészt baloldali-liberális értékeik, másrészt szakmai érdekeik is megkövetelték.

A vizsgált sajtóközleményekben négy párt véleménye jelent meg. A Párbeszéd Magyarországért Párt, a Demokratikus Koalíció Párt és a Munkáspárt 2006 vitatja, míg a Jobbik

Magyarországért Párt támogatja az iskolarendőrséget. A két legnagyobb párt álláspontja, bár nyilvánvaló, mégsem jelenik meg sehol. Sem a Fidesz, sem az MSZP nem adott ki sajtóközleményt a témában. E pártok álláspontja a hozzájuk közel álló sajtóorgánumok álláspontjában azonban pontosan tükröződik. Ezek közül kivételt képez a *Magyar Hírlap*, amely következetesen a száraz tények közlésére szorítkozott az iskolarendőrséggel kapcsolatban. „A hallgatás beleegyezés” – tartja a mondás, és ez a látszólagos semlegeség is ezzel magyarázható. A baloldali pártjaihoz köthető napi- és hetilapok nagy teret szenteltek a témának, és hevesen támadták az iskolarendőrséget mint a kormány oktatási és rendészeti politikájának szimbolikus jelentőségű intézményét, míg a jobboldali sajtóorgánumok minimális figyelmet szenteltek a témának, ami olvasóközönségük számára azt jelezte, hogy ez nem igazán fontos kérdés, vagy ha fontos, akkor olyannyira vitathatatlan, hogy nem is érdemes beszélni róla.

Hipotézisemben azt fogalmaztam meg, hogy a szakajtókban nagy visszhangot kapott az iskolarendőrség felállítása. Kutatásom eredményei szerint ez a hipotézis részben megdőlni látszik. A bevezetés évében hónapok teltek el ugyanis anélkül, hogy a legfontosabb pedagógiai szakfolyóiratokban megjelent volna a téma. Ez talán a folyóiratok szerkesztési gyakorlatával még magyarázható, ám az mindenképpen elgondolkoztató, hogy a politikai sajtóban tett néhány szakértői megnyilatkozáson kívül nem találtam komoly pedagógiai tanulmányt a témában, és az is, hogy a szakmailag igazán megalapozott tanulmányokat csak emberi jogi és pszichológus szakemberek írtak az iskolarendőrségről, pedagógusok nem. Az is feltűnő, hogy a szociális szakma – amely pedig komoly presztízsveszteséget szenvedett el az ügyben – sem reagált érdemlegesen. Pedagógiai és gyermekvédelmi szakmai szempontokat persze találunk a sajtóban nyilatkozó szakemberek és a (profi és amatőr) újságírók gondolataiban, ám a szakmai értékeik és érdekeik mellett való kiállásban, úgy érzem, nem jeleskedtek a leginkább érintett szakmák. Pedig voltak olyan kerekasztal-beszélgetések és szakmai fórumok, amelyeken elhangzottak a szakma ellenérvei az iskolarendőrség kapcsán, ám ezeknek nem volt sajtóvisszhangjuk.

Amennyiben tehát arra voltunk kíváncsiak, hogy a szakma miként tudta befolyásolni a politikai erők és a közvélemény „játszmáját” az iskolai erőszak és annak megoldása kérdésében, a média vizsgálata azt mutatja, hogy a politikai erők által képviselt nézetek ebben a kérdésben merevek, a szakmai érvek háttérbe szorultak, és sokkal inkább a laikus közvélekedésben megjelenő sztereotípiák és előítéletek játszanak szerepet a politikai döntésekben, mint a szakmai szempontok. Természetesen lehet olyan olvasata is az eredménynek, miszerint az egyelőre 200 iskolát érintő program nem olyan súlyú, hogy a pedagógia és a gyermekvédelem „komolyan vegye”, és a szakemberek úgy látják, hogy ez csupán jelképes, elsősorban politikai üzenetet hordozó intézkedés, amivel a szakmának nem kell különösebben foglalkoznia. Nem ez a magyar oktatási rendszer átalakításának legfontosabb vitatémája, sok, jóval lényegesebb kérdés van ennél. Ha egy nyugodtabb, változásoktól mentes (ha volt egyáltalán ilyen a magyar oktatási rendszerben az elmúlt 30 évben) időszakban kerül felállításra az iskolarendőrség, akkor nyilvánvalóan nagyobb figyelem irányult volna rá.

Irodalomjegyzék

Bajomi-Lázár Péter (2010): *Média és politika*. PrintXBudavár Zrt., Budapest.

Betonfalakon át erőlteti Pintér az iskolarendőrség felállítását. (2013. 06. 17.) *HVG*, 2014. 02. 21-i megtekintés, hvg.hu/itthon/20130617_Pinter_szolgaltati_nyugdij_iskolarendorseg

Dioszegi Gábor (2013): *ELLEN-SZER*. 2014. 02. 27-i megtekintés, http://www.remet.hu/cms/index.php?option=com_content&task=view&id=50&Itemid=22

Géczi János és Darvai Tibor (2010): A gyermek képe az 1960–1980-as évek magyar nevelésügyi sajtójában. *Új Pedagógiai Szemle*, 3–4. sz. 201–238.

Géczi János (2010): A szocialista nevelésügy két képi hangsúlya az 1960-as és 1980-as évek magyar pedagógiai szaksajtójában. *Iskolakultúra*, **20**. 1. sz. 79–91.

Hiábavaló volt a balliberális vészmadárkodás. (2013. 02. 03.) *Magyar Nemzet*, <http://mno.hu/belfold/hiabavalovolt-a-balliberalis-veszmadarkodas-1135827>

Iskolarendőr-program – Jelenleg az ország 2448 iskolájában szolgál iskolarendőr. (2009. 09. 03.) *Jogi Fórum*, 2014. 02. 21-i megtekintés, <http://www.jogiforum.hu/hirek/21550>

Ledöntötték az ovizsarut a felpörgött óvodások. (2010. 04. 15.) *Origo*, 2014. 02. 21-i megtekintés, <http://www.origo.hu/itthon/20100415-ovatossagra-neveli-az-ovodasokat-az-orfk-ovizsaru-programja.html>

Jegyzet

¹ A következő folyóiratokat vizsgáltam: *Magyar Pedagógia*, *Iskolakultúra*, *Új Katedra*, *Educatio*, *Új Pedagógiai Szemle*, *Új Köznevelés*, *Tani-tani*.

Marusnik Tünde (2009): „Tanárverések”. *Iskolakultúra*, **19**. 1–2. sz. 30–43.

Megállíthatatlan zuhanás: élen a Magyar Hírlap és a HVG. (2013. 02. 15.) *Menedzser Fórum*, 2014. 02. 21-i megtekintés, http://www.mfor.hu/cikkek/Megallithatatlan_zuhanas_elen_a_Magyar_Hirlap_es_a_HVG.html

Rafael Zoltán (2009): *Egy iskolai botrány a média tükrében*. Szakdolgozat. Kézirat.

Rendőr tanár úr. (2014) *Zsarú*, 3. sz. 32–33.

Topa Zoltán (2013): *Iskolai bűnmegelőzési tanácsadói hálózat*. Kézirat.

Vajda Zsuzsanna (2013): „Legdrágább kincstünk a gyermek” Az anyaság és gyermeknevelés az ’50-es években Magyarországon a *Nők Lapja* folyóiratban. *Iskolakultúra*, **23**. 2. sz. 65–81.